

УДК 343.1

А.М. Притула,
кандидат юридичних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ТА СЛІДЧА ДІЯЛЬНІСТЬ: ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ

Анотація. У статті аналізуються питання змісту оперативно-розшукової та слідчої діяльності. З'ясовуються відмінності понять «діяльність слідчого», «професійна діяльність» і «слідча діяльність». Досліджуються відповідні положення нового КПК України, якими визнаються завдання кримінального провадження, завдання ОРД відповідно до закону про ОРД. Визначається поняття ОРД та її співвідношення зі слідчою діяльністю. Констатується, що слідча діяльність та ОРД мають бути спрямовані на виконання завдань кримінального провадження.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, негласні слідчі (розшукові) дії, слідча діяльність, завдання слідчої діяльності, мета слідчої діяльності, завдання і мета ОРД.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку України характеризується глибокими політичними, соціальними, економічними, демографічними, правовими потрясіннями. Активні трансформаційні процеси відбуваються й у вітчизняній злочинності, її динаміці і формах прояву. Сьогодні злочинність в Україні перетнула межу національного порога якісного і кількісного насичення; кримінальність суспільства з кримінологічної і правозастосовної проблеми перетворилася в гостру політичну проблему. Особливими прикметами сучасної української злочинності стають: організованість, інформованість, озброєність, технічна оснащеність, наявність власної розвідки і контррозвідки, ретельна підготовка до злочинів, цілеспрямоване знищення доказової інформації, у тому

числі і фізичне усунення свідків кримінальної діяльності. Усе це робить злочинність важкодоступною для традиційних кримінальних процесуальних засобів пізнання, не розрахованих на активну взаємодію оперативно-розшукової та слідчої діяльності.

У зв'язку з цим стає очевидним, що універсальність кримінального провадження, як знаряддя пізнання злочинних уявлень, сьогодні скоріше історичний, ніж гносеологічний факт. Без використання інших технологій одержання інформації в злочині і, у першу чергу засобів і методів оперативно-розшукової діяльності (далі — ОРД), кримінальному провадженню на сучасному етапі розвитку країни не під силу протистояти напору злочинності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми співвідношення

оперативно-розшукової та слідчої діяльності не є новими для юридичної науки, оскільки вони були предметом дослідження у наукових працях таких вчених, як Б.І. Бараненко, Б.Т. Безлепкін, А.В. Белоусов, Г.М. Гапотченко, В.В. Гевко, В.А. Глазков, Е.О. Дідоренко, І.М. Доронін, С.Ю. Ільченко, Ю.П. Кобець, Є.Г. Коваленко, І.П. Козьяков, В.А. Колеснік, М.І. Курочка, В.Т. Маляренко, В.І. Маринів, В.І. Ніндипова, В.А. Селюков, І.В. Сервещкий, Г.П. Середа, В.М. Тertiшник, М.Є. Шумило та інші. Разом з тим, враховуючи введення в дію нового закону, яким регламентовано процесуальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, та існуючі тенденції і проблеми використання під час досудового розслідування результатів оперативно-розшукової діяльності потребують нових наукових розробок з метою пошуку і прогнозування шляхів їх вирішення.

Формування мети статті. Запропонована наукова стаття присвячена питанню співвідношення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, розумінню реалізації (втілення) приписів Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК) у суспільні відносини) цих видів діяльності для досягнення мети кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спільність і складність виконуваних слідчими й уповноваженими оперативними підрозділами завдань при розслідуванні кримінальних правопорушень підкреслює тісний зв'язок слідчої і оперативно-розшукової діяльності та визначає необхідність найтіснішої взаємодії між ними. Вирішення проблем протидії кримінальній активності населення неможливо без комплексного використання сил, засобів і методів органів, що здійснюють слідчу

та оперативно-розшукову діяльність. Крім того, провадження негласних слідчих (розшукових) дій без знань теорії оперативно-розшукової діяльності просто неможливо, що ще раз підкреслює зв'язок слідчої діяльності та оперативно-розшукової діяльності.

При визначенні понять «оперативно-розшукова діяльність» і «слідча діяльність», а також їх взаємозв'язку як самостійних діяльнісних систем необхідно виходити з концептуальних засад людської діяльності, сформульованих у філософській, психологічній, юридичній та іншій літературі, оскільки вони є її різновидами, а суб'єкти ОРД і слідчої діяльності виконують визначені для них законодавством завдання саме завдяки здійсненню відповідних видів діяльності, які є засобом досягнення соціально значущої мети. При цьому діяльність характеризується як метод пізнання і перетворення навколишнього світу, який є певною сукупністю принципів, що орієнтують людей у їх пізнавальній і предметно-перетворювальній діяльності [1, с. 5]; як специфічно людський спосіб ставлення до світу; як процес, у ході якого людина відтворює й творчо перетворює природу, стаючи тим самим діяльним суб'єктом, а засвоювані нею явища природи стають об'єктом її діяльності [2, с. 118]; як спосіб існування людини [3, с. 5] як специфічна людська форма активного ставлення до навколишнього середовища, зміст якої становить доцільну зміну і перетворення світу на підставі освоєння і розвитку наявних форм культури [4, с. 268]; як активна взаємодія людини з матеріальними системами [5, с. 455].

Різновидом людської діяльності є юридична діяльність, складовими якої є у тому числі й оперативно-розшукова та слідча діяльність, і яку в правовій літературі співвідносять з

юридичною практикою. Досліджуючи співвідношення оперативно-розшукової і слідчої діяльності, слід вказати на те, що вони, як і будь-які практичні форми діяльності, мають перетворювальний та пізнавальний характер і здійснюються у формі відповідних правовідносин. З огляду на це повнота дослідження співвідношення оперативно-розшукової і слідчої діяльності як методологічної основи використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні може бути досягнута лише через аналіз їх зв'язку і відособленості як перетворювальних видів діяльності, єдності й відмінності їх гносеологічної природи та взаємозв'язку правових відносин їх суб'єктів. При цьому оперативно-розшукова і слідча діяльності є змістовними і складаються з окремих відносно самостійних елементів, що перебувають між собою в певному взаємозв'язку та взаємозалежності. Кожний з цих видів діяльності є цілісним соціально-правовим утворенням, що природно має свою індивідуальну внутрішню структуру [6, с. 186-200], яка уточнює загальну структуру, властиву будь-якій діяльності. Тому для визначення змісту і поняття оперативно-розшукової і слідчої діяльності важливим видається аналіз їх структурних елементів, які за змістом та формою можуть бути критеріями виявлення їх співвідношення як між собою, так і з будь-якими іншими видами діяльності. Для чого необхідно виокремити внутрішні структурні елементи змісту оперативно-розшукової і слідчої діяльності, якими є мета, завдання, дії та суб'єкти, що утворюють їх як цілісні діяльнісні системи, а також зовнішні їх елементи — стадії, етапи, організаційно-правові форми (види проваджень), що є їх складовими і утворюють їх як цілісні діяльнісні системи [7, с. 153].

У філософії мета визначається як один з елементів поведінки, свідомої діяльності людини, що характеризує передбачення в її мисленні результату діяльності та шляху його отримання за допомогою відповідних засобів; як ідеальний, у першу чергу, певний результат людської діяльності, спрямований на перетворення дійсності відповідно до усвідомленої людиною потреби, що є безпосереднім внутрішнім спонукальним мотивом людської діяльності [8, с. 756]; як вища форма конгломерації окремих людських дій, зусиль у системі культурних цінностей, у межах яких вони набувають свого змісту і призначення [9, с. 357].

Аналіз норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі — закон про ОРД) і КПК України дає підстави для висновку про те, що мета і завдання цих видів діяльності не знайшли в них відповідного закріплення і це негативно впливає на правозастосовну діяльність. Так, у статті 1 закону про ОРД зазначається, що «завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави». Таке визначення мети оперативно-розшукової діяльності не відповідає сутності ОРД, оскільки отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави є функцією розвідувальних органів України як самостійного виду державної діяльності, яка здійснюється спеціальними засобами і методами з метою

забезпечення визначених законом органів державної влади розвідувальною інформацією, сприяння реалізації та захисту національних інтересів, протидії за межами України зовнішнім загрозам національній безпеці України [10].

«Пошук і фіксація фактичних даних про розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства» також не є завданнями ОРД, а належить до державної діяльності у сфері забезпечення державної безпеки [10]. Конкретизуються завдання розвідувальних органів України та контррозвідувальної діяльності СБУ у відомчих нормативно-правових актах, які містять відомості, що становлять державну таємницю, а отже, супроводжуються наданням відповідного грифу таємності.

Поряд з цим зазначення як мети ОРД припинення правопорушень поза межами кримінального провадження обумовлює її самостійний запобіжний характер, а спрямування її мети на реалізацію інтересів кримінального судочинства обумовлює взаємозв'язок ОРД і слідчої діяльності, проте ці положення не повно розкривають її зміст і потребують окремих уточнень. У чинному КПК мета кримінального судочинства нормативно не закріплена — замість завдань кримінального судочинства, які були визначені в статті 2 КПК 1960 р., у статті 2 КПК України введена нова для українського кримінального процесу правова конструкція — «Завдання кримінального провадження». І мета, і завдання ОРД і кримінального провадження є категоріями соціально-правовими, оскільки від них залежить спрямованість заходів суспільства та держави в протидії

кримінальній активності населення, захист прав та законних інтересів людини, забезпечення безпеки суспільства та держави від кримінальних правопорушень, обмеження державного втручання в права, свободи та законні інтереси особи. Мета визначає зміст ОРД і кримінального провадження і є як орієнтиром, чого повинні прагнути суб'єкти ОРД та кримінального провадження, у тому числі слідчі підрозділи, так і імперативом, що вимагає від них свого впровадження в регульовані суспільні відносини. Мета може бути досягнута лише завдяки виконанню завдань розглядуваних видів діяльності.

Натомість в КПК завдання та мета слідчої діяльності взагалі не визначається, як не визначається поняття слідча діяльність. У статті 38 КПК України встановлено положення, згідно з яким досудове розслідування здійснюють слідчі органу досудового розслідування одноособово або слідчою групою. Головною фігурою слідчого підрозділу є слідчий, уповноважений в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень (п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України). Слідчий несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій.

Слідча діяльність — це професійна діяльність, яка визначається як активність, спрямована на задоволення потреб, соціально обумовлена за метою [11, с. 250], і завжди складається з певного комплексу робіт, не регламентованого правом, але необхідного для досягнення соціально значущої, у тому числі і закріпленої у праві, мети.

У юридичній літературі існують різні точки зору на визначення поняття «діяльність слідчого». Так, окремі

автори пропонують під діяльністю слідчого розуміти врегульовану нормами кримінального процесуального права діяльність, спрямовану на розкриття злочину та встановлення всіх обставин, пов'язаних з подією протиправного діяння, з метою вирішення питання про наявність підстав для віддання підозрюваного (обвинуваченого) до суду або закриття кримінального провадження [12, с. 30]. На думку інших авторів, діяльність слідчого — це виконання покладеної на нього функції досудового розслідування [13, с. 52]. Існує визначення слідчої діяльності як специфічного виду соціальної практики, яка вміщує пізнання подій протиправного характеру шляхом здійснення відповідних закону прийомів та засобів, включаючи їх примусову реалізацію у випадку вчинення протидії розслідуванню кримінальних правопорушень [14, с. 40].

Проте, розглянуті визначення поняття «діяльність слідчого» не в повній мірі відповідають його змісту. Це пояснюється тим, що: 1) в них не відокремлюється здійснення слідчим професійних функцій від інших видів діяльності, тому доцільніше використовувати термін «професійна діяльність»; 2) не можна погодитися з думкою тих вчених, які вважають, що діяльність слідчого є урегульованою нормами КПК діяльність. Безумовно, з багатьох правоохоронних професій професія слідчого найбільш врегульована КПК, однак значна частина його професійної діяльності регламентується відомчими нормативними актами, наприклад, Наказом МВС України «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України», Положенням про органи досудового розслідування Національної поліції України, Інструкцією з організації

діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, затвердженими наказом МВС України від 06.07.2017 № 570 [15], а деякі аспекти його діяльності, зокрема комплекс допоміжно-технічних робіт, взагалі нормативно не регламентовані; 3) дані визначення не враховують виконання слідчим функцій, загальних для всіх співробітників органів внутрішніх справ. І, якщо для вирішення проблем, що виникають у сфері кримінального процесуального права, ці визначення можуть бути достатніми, аналіз питань співвідношення слідчої й оперативно-розшукової діяльності вимагає врахування всіх її складових.

Тому слід погодитися з визначенням Н.І. Клименко, на думку якої, діяльність слідчого здійснюється в різних процесуальних та непроцесуальних формах і охоплює, крім діяльності з розслідування злочинів, всі дії слідчого: прийняття заяв та повідомлень про злочини, прийняття й реалізацію різноманітних процесуальних і тактичних рішень; реалізація профілактичних заходів; виступи перед трудовими колективами тощо [16, с. 8]. Проте, як було вказано вище, до сфери професійної діяльності належать не всі дії слідчого, а лише пов'язані з виконанням його функціональних обов'язків та обов'язків працівника поліції, а до слідчої діяльності лише ті, що стосуються розслідування кримінального провадження.

Мета кримінального провадження не є тотожною меті слідчої діяльності. На думку І.М. Шопіної, мету діяльності слідчих підрозділів необхідно розглядати у двох аспектах — широкому та вузькому. У широкому тлумаченні мета діяльності слідчих підрозділів полягає у досягненні такого стану суспільного життя, коли в межах їх компетенції безпека всіх громадян забез-

печена, права, свободи та законні інтереси фізичних та юридичних осіб захищені, усі злочини швидко та повністю розкриті, усі винні встановлені, забезпечено правильне застосування кримінального процесуального закону з тим, щоб кожного, хто вчинив кримінальне правопорушення, було притягнуто до кримінальної відповідальності, а жодного невинного не покарано. У вузькому тлумаченні мета може вважатися досягнутою, коли всі кримінальні провадження в межах повноважень органів досудового слідства розслідувані відповідно до чинного законодавства [17].

Традиційно у кримінально-процесуальній науці мета кримінального процесу визначається як досягнення істини. Метою кримінального процесу називають також правильне вирішення питання про кримінальну відповідальність [18, с. 14]. Обстоюється також точка зору, згідно з якою мета сучасного кримінального провадження полягає у викритті винного у вчиненні кримінального правопорушення, притягненні його до кримінальної відповідальності та призначенні справедливого покарання або інших засобів кримінально-правового впливу [18, с. 7]. Окремі зарубіжні автори вказують на те, що генеральною метою кримінального провадження є встановлення точної судової процедури, забезпечення узгодженості з встановленими законом стандартами [19, с. 8].

Відповідно до статті 1 Конституції Україна є правовою державою, концепція якої передбачає надання особі свободи думок як невід'ємної властивості демократії. Плюралізм у контексті кримінального провадження несумісний із ствердженням об'єктивної істини. Тільки в режимі плюралізму, що відкриває свободу конкуренції істин, можлива змагальність у кри-

мінальному процесі. У зв'язку з цим необхідно згадати про конвенційну концепцію істини, відповідно до якої конвенційною (договірною) вважається істина, що визнається такою за конвенцією, угодою. Судження відповідно до зазначеної концепції є правдивим не тому, що відповідає дійсності, а тому, що суб'єкти домовилися вважати його істиною. Щодо до кримінального провадження відповідно до конвенційної концепції істини правдивим визнається те, до чого дійшли сторони за взаємною згодою (конвенцією). Яскравим прикладом реалізації концепції конвенційної істини в кримінальному процесі більшість вчених вбачає визнання особи невинуватою при недоведеності її вини. Закон передбачає таку ситуацію, встановлюючи, що у разі вичерпання всіх можливостей для збирання додаткових доказів, справа припиняється або суд постановляє виправдувальний вирок. Об'єктивна істина не встановлена і правові наслідки цього не викликають сумнівів: недоведена винуватість рівнозначна доведеної невинуватості.

Ще одним прикладом реалізації вказаної концепції в кримінальному провадженні слід розглядати й інститут, закріплений у главі 35 КПК України «Кримінальне провадження на підставі угод». Це доповнення впливає з концепції змагального процесу, причому правозахисний характер зазначеної процедури обґрунтований Міжнародним римським статуттом Міжнародного кримінального суду. Очевидним є те, що при реалізації такого порядку провадження за основу взята саме добровільно укладена сторонами угода. Безумовно, наявність в нормах КПК України інституту угод про визнання винуватості та відсутності в них же закріплення принципу всебічності, повноти і об'єктивності дослідження

обставин справи свідчить про те, що законодавець розглядає як основну засаду у кримінальному провадженні не об'єктивну, а конвенційну і процесуальну істину. Це підтверджують і результати діяльності судів з реабілітації жертв політичних репресій. Якби метою правосуддя було пізнання об'єктивної істини, то суди, скасовуючи вироки тих років, зобов'язані були б направляти справи для проведення повторного судового слідства (що було б цілковитим абсурдом), а не обмежуватися констатацією відсутності доказів вини.

Встановлення істини як мети кримінального провадження має практичне значення, оскільки орієнтує суд і сторону обвинувачення, у межах їх повноважень на повне дослідження всіх обставин, пов'язаних з кримінальним правопорушенням. Вирішення кримінально-правового конфлікту, що виник у зв'язку із вчиненням кримінального правопорушення, як мета кримінального провадження націлюватиме сторону обвинувачення та суд не на притягнення за будь-яку ціну до кримінальної відповідальності особи, яка його вчинила, а на розв'язання соціально-правового конфлікту, на досягнення своєрідного компромісу між публічними та приватними інтересами, де в першу чергу повинні бути забезпечені інтереси потерпілого від кримінального правопорушення — конкретної людини, яка відповідно до статті 3 Конституції України як сама, так і її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю в державі [7, с. 167].

Разом з тим слід враховувати, що кримінально карані посягання об'єктивно спрямовані не лише проти окремої особи. Об'єктами цих посягань також можуть виступати охоронювані

КК України суспільні відносини, що складаються й в інших громадських та державних сферах. Тому при визначенні мети та завдань кримінального провадження ця обставина також має братися до уваги.

Враховуючи вищезгадане, метою кримінального провадження необхідно вважати вирішення соціально-правового конфлікту, що виник у зв'язку із завданням кримінальним правопорушенням шкоди особі, суспільству та державі, на підставі істини, встановленої уповноваженими на здійснення кримінального провадження особами. Тому завданнями слідчої діяльності, на наш погляд, є захист прав і законних інтересів осіб, яким кримінальним правопорушенням завдано шкоду, та недопущення незаконного і необґрунтованого повідомлення про підозру особі у вчиненні кримінального правопорушення, складання обвинувального акту, обмеження прав та свобод людини.

Мета і завдання ОРД обумовлюються метою і завданнями кримінального провадження. На відміну від слідчої діяльності завданням кримінального провадження буде також недопущення незаконного і необґрунтованого засудження особи. Проте зводити мету і завдання ОРД лише до завдань і мети кримінального провадження не можна, оскільки на ОРД покладається ще виконання запобіжно-профілактичної функції, а тому для більш чіткого формулювання мети і завдань оперативно-розшукової діяльності і спрямування її на вирішення мети і завдань кримінального провадження в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» відповідні норми слід викласти в такій редакції: а) «Метою оперативно-розшукової діяльності є запобігання і припинення кримінальних правопо-

рушень та сприяння оперативно-розшуковими засобами реалізації мети і завдань кримінального провадження; б) завданнями оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб і груп, відповідальність за які передбачена Законом України про кримінальну відповідальність, встановлення і розшук таких осіб та груп для досягнення мети оперативно-розшукової діяльності, а також мети і завдань кримінального провадження» [21, с. 95-103].

Висновки. Підсумовуючи викладене, вважаємо, що поняття слідчої діяльності можна сформулювати таким чином: «Слідча діяльність — це вид професійної діяльності слідчого, який включає виконання регламентованих законодавством та відомчими нормативно-правовими актами функцій досудового розслідування з метою усебічного, повного і неупередженого

дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень». І мета, і завдання оперативно-розшукової та слідчої діяльності, а також кримінального провадження в цілому, потребують детального закріплення відповідно в Законі про ОРД і в КПК України. Оскільки мета і завдання оперативно-розшукової та слідчої діяльності обумовлюються метою та завданнями кримінального процесу, мета і завдання оперативно-розшукової діяльності мають бути підпорядковані меті й завданням кримінального процесу, то й норми Закону про ОРД і КПК, у яких вони визначені, повинні бути узгоджені між собою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шептулин А.П. Диалектический метод познания (вопросы применения диалектики в качестве метода познания и революционного преобразования действительности). Москва: Знание, 1984. 64 с.
2. Философский словарь / под ред. И.Т. Фролова. 5-е изд. Москва: Политиздат, 1987. 590 с.
3. Каган М.С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа) / М.С. Каган. Москва: Политиздат, 1974. 328 с.
4. Юдин Е.Г. Системный подход и принципы деятельности. Методологические проблемы современной науки. Москва: Наука, 1978. 391 с.
5. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия: учеб. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект, 1999. 567 с.
6. Керимов Д.А. Методология права. Предмет, функции, проблемы философии права: монография. изд. 2-е. Москва: Аванта+, 2001. 560 с.
7. Погорельский М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія. Харків: Арсіс, ЛТД, 2007. 576 с.
8. Філософський словник / за ред. В.І. Шинкарука. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Голов. ред. УРЕ, 1986. 800 с.
9. Краткий философский словарь / под ред. А.П. Алексеева. Москва: Проспект, 1998. 400 с.
10. Про розвідувальні органи України: Закон України від 22.03.2001 № 2331-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 19. Ст. 94.
11. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология: учебник. Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2001. 640 с.

12. Жогин Н.В., Фаткуллин Ф.Н. Предварительное следствие. Москва: Госюриздат, 1965. 220 с.
13. Гуткин И.М. Процессуальная деятельность следователя в советском уголовном процессе. Проблемы предварительного расследования. Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1972. Вып. 1. С. 50–58.
14. Кузмичев В.С. Теория и практика следственной деятельности : монография. Київ: НВТ «Правник», 1997. 246 с.
15. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 06.07.2017 № 570. Офіційний вісник України. 2017. № 72. Ст. 2212.
16. Клименко Н.И. Криминалистические знания в структуре профессиональной подготовки следователя: учеб. пособие. Киев: Выща шк., 1990. 103 с.
17. Шопіна І.М. Правові та організаційні засади підвищення ефективності професійної діяльності слідчих органів внутрішніх справ України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 20 с.
18. Уголовный процесс: элементарный курс / под ред. Л.Н. Башкатова. Москва: Юристъ, 2001. 320 с.
19. Чердынцева И.А. Назначение современного российского уголовного процесса как элемент его типологической характеристики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Омск, 2008. 23 с.
20. A. Ashworth. The Criminal Process. An Evaluative Study. Second Edition. New York : Oxford University Press, USA, 1998. 344 p.
21. Погорельський М.А. Мета і завдання оперативно-розшукової діяльності. Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В.Я. Тацій. 2004. Вип. 70. С. 95–103.

Притула А.М.

Оперативно-розыскная и следственная деятельность: их соотношение.

Аннотация. В статье анализируются вопросы содержания оперативно-розыскной и следственной деятельности. Выясняются отличия понятий «деятельность следователя», «профессиональная деятельность» и «следственная деятельность». Исследуются соответствующие положения нового КПК Украины, которыми определяются задачи уголовного производства, задачи ОРД в соответствии с законом про ОРД. Определяется понятие ОРД и ее соотношение со следственной деятельностью. Констатируется, следственная деятельность и ОРД должны быть направлены на выполнения задач уголовного производства.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, негласные следственные (розыскные) действия, следственная деятельность, функция следователя, принципы реализации полномочий, закономерности реализации полномочий.

A. Prytula

Operational-Search Activities and Investigative Activities: their correlation.

Summary. The article analyses the issues of the content of operational-search activities and investigative activities. The differences between the concepts of “investigator’s activity”, “professional activity” and “investigative activity” are clarified. This article has examined the relevant provisions of the new Criminal Procedure Code of Ukraine, which define the tasks of criminal proceedings, the tasks of the operational-search activity in accordance with the law on the operational-search activity. The concept of the OSA and its correlation with the investigative activity is determined. It is ascertained that the investigative activity and the OSA should be aimed at achieving accomplishing the tasks of criminal proceedings.

Keywords: operational-search activity, tacit investigative (search) actions, investigative activity, function of the investigator, principles of implementation of authorities, regularities of implementation of authorities.